

Kivireki

**Käyttöohje
Kurssikirjatietojen hallintajärjestelmä**

Helsinki 16.12.2007
Ohjelmistotuotantoprojekti
HELSINGIN YLIOPISTO
Tietojenkäsittelytieteen laitos

Kurssi

581260 Ohjelmistotuotantoprojekti (9+1op/6ov)

Projektiryhmä

Anu Kontio

Ilmari Helen

Olli Juvonen

Joonas Murtola

Teppo Niinimäki

Asiakas

Timo Aalto

Ohjaaja

Jari Suominen

Vastuuhenkilö

Kimmo Simola

Ryhmän kotisivu

cs.helsinki.fi/group/kivireki

Versiohistoria

Versio	Päiväys	Tehdyt muutokset
1.0	16.12.2007	Julkaistava versio

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	SANASTO	1
2.1	KÄYTETTÄVIEN TEKNIKOIDEN NIMET	1
2.2	YLEISET TERMIT	1
3	KÄYNNISTYS- JA ASENNUSOHJE	2
3.1	TIETOKANNAN LUOMINEN	2
3.1.1	Kirjautuminen MySQL-palvelimelle	2
3.1.2	Tietokannan luominen	2
3.1.3	Tietokannan taulujen luominen	3
3.2	SOVELLUKSEN ASENTAMINEN TOMCAT-PALVELIMELLE	3
3.2.1	Sovelluksen asentaminen Tomcat-palvelimelle	3
3.2.2	Tietokannan asetusten asettaminen	3
3.2.3	Sovelluksen käyttöönotto	4
3.3	JÄRJESTELMÄVAATIMUKSET	5
3.3.1	Palvelin	5
3.3.2	Käyttäjä	5
4	KÄYTTÖLIITTYMÄT	5
4.1	KIRJASTO	5
4.2	OPETUSHALLINTO	6
4.3	LUENNOITSIJAT	9
5	TOIMINNOT	10
5.1	KIRJASTO	10
5.1.1	Kurssikirjojen selaus	10
5.1.2	Kokoelmassa olevien kirjojen määrän lisäys	11
5.1.3	Hankintamäärän lisäys	11
5.1.4	Näytä vain uusin kurssikerta –valitsin	11
5.1.5	Näytä vain kirjat joita on kokoelmissa –valitsin	11
5.1.6	Kurssikirjataulukon tulostus	11
5.2	OPETUSHALLINTO	11
5.2.1	Vanhan kurssin kopiointi	12
5.2.2	Uuden kurssin lisääminen	12
5.2.3	Kurssikerran tietojen muokkaus	12
5.2.4	Kurssikerran poistaminen	12
5.2.5	Ilmoitus muutoksista kirjastolle	12
5.2.6	Kurssikertataulukon tulostus	12
5.3	LUENNOITSIJAT	13
5.3.1	Kirjan lisääminen kurssille	13
5.3.2	Uuden kirjan lisääminen	13
5.3.3	Kirjan poistaminen kurssilta	13
6	ESIMERKIT	13
6.1	KURSSIEN SYÖTTÄMINEN JÄRJESTELMÄÄN	14
6.2	KURSSIKIRJOJEN SYÖTTÄMINEN JÄRJESTELMÄÄN	14
6.3	OSALLISTUJAMÄÄRÄRVION SYÖTTÄMINEN	15
6.4	KIRJATIETOJEN SELAAMINEN JA KIRJOJEN TILAUS	15
6.5	TILATTUJEN KIRJOJEN SAAPUMINEN KIRJASTOON	16
6.6	VANHOJEN KIRJOJEN POISTAMINEN HYLLYSTÄ	16

1 Johdanto

Syksyn 2007 Ohjelmistotuotantoprojekti-kurssin ryhmän Kivireki aiheena on Kurssikirjatietojen hallintajärjestelmä. Aihe projektille syntyi Kumpulan kirjaston tarpeesta saada järjestelmä, jolla kirjaston henkilökunta pystyisi keskitetysti hoitamaan kurssikirjojen hankintaan ja yleiseen hallintaan liittyviä toimenpiteitä. Järjestelmän piiriin kuuluu myös Tietojenkäsittelytieteen laitoksen luennoitsijoille ja kurssihallinnolle toteutettava käyttöliittymä. Kurssihallinto kirjaa järjestelmään luennoitavat kurssikerrat sekä kurssien arvioidut osallistujamäärät. Luennoitsija voi tämän jälkeen ilmoittaa luennoimiensa kurssien kurssikirjatiedot.

Tässä dokumentissa kuvataan Kurssikirjatietojen hallintajärjestelmän asennus ja käyttöönotto, käyttöliittymät ja toiminnot sekä ohjeistetaan käyttäjää muutamilla järjestelmän kannalta yleisillä esimerkeillä.

Dokumentti on tarkoitettu ohjeeksi järjestelmän käyttäjille. Dokumentin avulla käyttäjä oppii tuntemaan järjestelmän toiminnot ja käyttämään niitä sujuvasti. Dokumentissa on kuvattu käyttöliittymien osat tarkasti, jotta kokonaisuuden hahmottaminen olisi helpompaa.

2 Sanasto

2.1 Käytettävien tekniikoiden nimet

Apache Tomcat – Web-palvelinohjelmisto, joka toteuttaa Javan Servlet-rajapinnan.

InnoDB – Tietokannan tallennusmoottori, joka tuo hyödyllistä lisätoiminnallisuutta tietokantaoperaatioihin.

JavaScript – Web-selaimen oliopohjaisen komentosarjakieli.

JSP – JavaServer Pages on Javan Servlet-rajapintaa hyödyntävä tekniikka, joka mahdollistaa web-sivujen dynaamisen generoinnin selainohjelmille. JSP käyttää omaa merkkäusmenetelmäänsä, joka mahdollistaa Java-koodin upottamisen HTML:n sekaan.

MySQL – Avoimen lähdekoodin olio-relaatiotietokantajärjestelmä. MySQL-kantaa voidaan hallinnoida SQL-kielillä.

SQL – Structured Query Language on tietokanta-kyselykieli, jonka avulla tietokantoihin voidaan tehdä mm. hakuja ja muutoksia.

XHTML – eXtensible Hypertext Markup Language on kuvauskieli, jota käytetään websivujen luomiseen. Erona perinteiseen HTML:n, XHTML täyttää XML-standardin muotovaatimukset.

2.2 Yleiset termit

arvioitu osallistujamäärä – Arvio kurssille osallistuvista opiskelijoista, johon uusien kirjojen hankinta suurelta osin perustuu. Tämä tieto syötetään järjestelmään laitoksen päässä. Kurssihallinto syöttää samanlaisen arvion myös TKT-laitoksen Ilmojärjestelmään.

kirjasto – Kirjasto on järjestelmän tilaaja sekä toinen pääasiallinen käyttäjä. Kirjasto käyttää järjestelmää kurssikirjatietojen hankintaan.

kurssi – Säännöllisesti tai vähemmän säännöllisesti järjestettävä opintokokonaisuus. Kurssi voidaan luennoida/järjestää useita kertoja. Jokaisella kurssilla on kurssikoodi (kurssin yksilöivä tunnus) sekä nimi. Esimerkiksi “581326-3, Java-ohjelmointi”, “99501Käyt, English Academic & Professional Skills: Reading, Writing & Spoken Communication” tai “477628, PSY382 Varianssianalyysi”.

kurssihallinto – Kurssihallinnolla tarkoitetaan dokumentissa opetushallintoa.

kurssikerta – Kurssin yksi järjestämiskerta. Esimerkiksi “Java-ohjelmointi, syksy 2007, periodi 2”.

laitos – Laitoksella viitataan järjestelmän toiseen käyttäjään – joko Tietojenkäsittelytieteen laitokseen tai yleisesti johonkin Helsingin yliopiston laitokseen. Laitoksen piiriin kuuluvat luennoitsija sekä kurssihallinto, jotka syöttävät järjestelmään tarpeelliset kurssi- ja kurssikirjatiedot.

sessio – Istunto. Yhtenäinen ajanjakso, jolloin käyttäjä on kirjautuneena järjestelmään.

tietokanta – “Kokoelma tietoja, joilla on yhteys toisiinsa.” Tässä dokumentissa tietokannalla viitataan käytettävään MySQL-relaatiotietokantaan.

3 Käynnistys- ja asennusohje

Tässä luvussa kuvataan sovelluksen asentamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Järjestelmä on testattu Tomcat-sovelluspalvelimella mutta sen pitäisi toimia kaikissa Servlet-rajapinnan toteuttavissa WWW-palvelimissa. Ainoastaan viitteet tomcat-hakemistoihin tulee muuttaa vastaamaan käytettyä palvelinta.

Tässä ohjeessa oletetaan, että järjestelmässä, johon sovellus asennetaan on valmiiksi asennettuna seuraavat komponentit:

Tomcat-palvelin, versio 5.5.17

MySQL-palvelin, versio 4.7

Java JRE -suoritusympäristö, versio 1.6.0_02

Järjestelmä on testattu yllä olevalla kokoonpanolla eikä sen toimivuutta komponenttien muiden versioiden kanssa taata. Tämä ohje ei kata näiden komponenttien asennusta.

Seuraavassa kuvataan tietokannan luominen MySQL-palvelimelle, tietokannan toimintaan tarvittavat asetustiedostojen muutokset sekä sovelluksen asentaminen Tomcat-palvelimelle.

3.1 Tietokannan luominen

Tämä aliluku kuvaa tietokannan luomisen käyttäen MySQL-palvelimen mukana tulevaa hallintatyökalua. Kannan voi luoda myös käyttäen muita työkaluja.

3.1.1 Kirjautuminen MySQL-palvelimelle

Tietokannan luomiseksi täytyy kirjautua MySQL-palvelimelle, tämä tapahtuu komennolla:
`mysql -u <käyttäjä> -h <host> -p`

Komento tulee suorittaa MySQL-tietokannan juurihakemistosta löytyvässä bin-hakemistossa. Komennossa <käyttäjä>-merkkijono korvataan käyttäjänimellä, jolla palvelimelle kirjaututaan. <host> taas korvataan palvelimen osoitteella eli localhost mikäli palvelimelle ei olla kirjautumassa etänä.

Mikäli kirjautuminen onnistui, komentorivillä pitäisi komennon suorittamisen jälkeen näkyä kehoite:

```
mysql>
```

3.1.2 Tietokannan luominen

Tietokannan luomiseksi kehoitteessa suoritetaan komento, tämä tapahtuu syöttämällä seuraava rivi kehoitteeseen ja painamalla enter:

```
CREATE DATABASE kivireki;
```

Tämän jälkeen siirrytään käyttämään luotua kantaa komentamalla:

```
USE kivireki;
```

3.1.3 Tietokannan taulujen luominen

Tietokannan taulujen luomista varten sovelluksen asennus-cd:n hakemistosta `\sql` löytyy tiedosto `sql_all.sql`.

Tiedosto sisältää tarvittavat komennot taulujen luomiseksi ja se ajetaan suorittamalla MySQL-hallintatyökalun kehoitteessa komento:

```
source <tiedoston polku>;
```

<tiedoston polku>-merkkijono korvataan tiedoston polulla, esim. `C:\sql_all.sql`

Tämän jälkeen asennuksen onnistumisen voi varmistaa komennolla:

```
show tables;
```

Komennon tulisi listata tietokannan taulut. Mikäli tauluja ei näy, on jokin mennyt pieleen.

3.2 Sovelluksen asentaminen Tomcat-palvelimelle

Järjestelmän asennus tapahtuu siirtämällä sovelluksen sisältävä war-tiedosto WWW-palvelimen ajettavat sovelluksen sisältävään hakemistoon. Tämän jälkeen tietokannan tiedot pitää päivittää asetustiedostoon.

3.2.1 Sovelluksen asentaminen Tomcat-palvelimelle

Sovelluksen asennus-cd:ltä löytyy tiedosto `kivireki.war`, joka sisältää sovelluksen. Asennus tapahtuu siirtämällä tiedosto `tomcat-palvelimen` juurihakemistosta löytyvään `webapps`-hakemistoon. Mikäli palvelin on käynnissä, se asentaa automaattisesti sovelluksen tiedoston siirron jälkeen. Muuten palvelin tulee käynnistää ajamalla komento:

```
tomcat/bin/startup
```

Komennossa `tomcat` kuvaa Tomcat-palvelimen juurihakemistoa.

3.2.2 Tietokannan asetusten asettaminen

Tietokannan asetukset asetetaan tiedostossa `hibernate.cfg.xml`, joka löytyy sovelluksen asennukset jälkeen `tomcat/project/WEB-INF/classes`-kansioista. Tiedoston voi avata millä tahansa tekstieditorilla. Alla osa tiedoston alusta, jonka alla ohjeet tarvittavista muutoksista:

```
1 <?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>
2 <!DOCTYPE hibernate-configuration (View Source for full doctype...)>
3 <hibernate-configuration>
4   <session-factory>
5     <!-- Database connection settings -->
6     <property name="connection.driver_class">com.mysql.jdbc.Driver</property>
7     <property name="connection.url">jdbc:mysql://localhost/kivireki</property>
8     <property name="connection.username">kivireki</property>
9     <property name="connection.password">kivireki</property>
10    <property name="connection.zeroDateTimeBehavior">convertToNull</property>
11    <!-- JDBC connection pool (use the built-in) -->
12    <property name="connection.pool_size">1</property>
13    <!-- SQL dialect -->
14    <property name="dialect">org.hibernate.dialect.MySQLDialect</property>
15    <!-- Enable Hibernate's automatic session context management -->
```

Rivillä kuusi asetetaan käytetyn JDBC-ajurin sijainti, käytettäessä MySQL-tietokantaa riviä ei tarvitse muokata.

Rivillä seitsemän asetetaan tietokannan sijainti, tähän tulee asettaa missä tietokanta sijaitsee. Mikäli tietokanta sijaitsee samalla palvelmella kuin Tomcat, riviä ei tarvitse muokata.

Rivillä 8 ja 9 asetetaan käyttäjätunnus ja salasana, joille MySQL-palvelimelle kirjaututaan.

Rivillä 14 asetetaan käytetty SQL-kielen tulkintaluokka, mikäli käytössä MySQL, ei tarvitse muokata.

Lopuksi tiedosto tallennetaan ja Tomcat-palvelin pysäytetään ja käynnistetään uudelleen suorittamalla komennot:

```
/tomcat/bin/shutdown
```

ja

```
/tomcat/bin/startup
```

3.2.3 Sovelluksen käyttöönotto

Sovellus toimii /kivireki-hakemistossa palvelimen url-osoitteessa, esim. mikäli tomcat kuuntelee osoitetta db.cs.helsinki.fi, järjestelmän url-osoite on: db.cs.helsinki.fi/kivireki.

Käyttäjätunnusten luonti

Tämä aliluku kuvaa käyttäjätunnusten luomisen käyttäen MySQL-palvelimen mukana tulevaa hallintatyökalua. Järjestelmän käyttöä varten tarvitaan kolmelle eri käyttäjäryhmälle. Nämä ovat luennoitsija, kurssihallinto ja kirjasto.

Käyttäjätunnusten luomiseksi täytyy kirjautua MySQL-palvelimelle, tämä tapahtuu komennolla:

```
mysql -u <käyttäjä> -h <host> -p
```

Komennossa <käyttäjä>-merkkijono korvataan käyttäjänimellä, jolla palvelimelle kirjaututaan. <host> taas korvataan palvelimen osoitteella eli localhost mikäli palvelimelle ei olla kirjautumassa etänä.

Mikäli kirjautuminen onnistui, komentorivillä pitäisi komennon suorittamisen jälkeen näkyä kehoite:

```
mysql>
```

Tämän jälkeen komentoriville syötetään seuraavat kolme komentoa peräkkäin. Komentojen salasana merkkijono tulee korvata halutulla salasanalla.

```
insert into kivireki_user (name, password, role, department_id)
  values("luennoitsija", SHA1('salasana'), 2, 1);
insert into kivireki_user (name, password, role, department_id)
  values("kurssihallinto", SHA1('salasana'), 4, 1);
insert into kivireki_user (name, password, role, department_id)
  values("kirjasto", SHA1('salasana'), 1, 2);
```

Salasanan vaihtaminen tapahtuu jollakin seuraavista komennoista. Komento valitaan sen mukaan, minkä käyttäjäryhmän salasanaa halutaan muuttaa.

```
update kivireki_user set password='uusisalasana' where name='luennoitsija';
update kivireki_user set password='uusisalasana' where name='kurssihallinto';
update kivireki_user set password='uusisalasana' where name='kirjasto';
```

3.3 Järjestelmävaatimukset

3.3.1 Palvelin

Sovelluksen palvelinkoneen minimivaatimuksena on 1.8 GHZ prosessori, 1 GB muistia, asennettuna Java 1.6.0_02, Java SE Runtime Environment, MySQL 4.1.11 sekä Tomcat 5.5.

3.3.2 Käyttäjä

Sovellus toimii Firefox 2.0-selaimella. Muita selaimia ei ole testattu. Minimivaatimuksena toimintaympäristölle on 700MHz prosessori ja 132 MB muistia. Suositeltava resoluutio näytölle on 1024x768 tai suurempi.

4 Käyttöliittymät

4.1 Kirjasto

Kirjaston käyttöliittymä (Kuva 1) koostuu seuraavista osista:

laitosvalitsin (1) – Laitosvalitsimella valitaan laitokset, joiden kursseihin liittyvät kirjat näytetään taulukossa.

näkymän rajoittaminen (2) – Kirjoihin liittyen voi valita näytettäväksi vain uusimman kurssikerran ja/tai vain kirjat, joita on kurssikirjakokoelmassa.

vuosivalitsin (3) – Näytetään kurssikirjat vain tietyltä lukuvuodelta

kirjataulukko – Kirjataulukko sisältää järjestelmään syötettyjen kirjojen tiedot ja tiedot kuhunkin kirjaan liittyvistä kurssikerroista. Muokattavat kentät muuttuvat taustaväriiltään keltaisiksi, kun käyttäjä siirtää hiiren kursorin kentän kohdalle. Taulukossa on seuraavat sarakkeet (Taulukko 1):

Sarake	Selitys	Muokattava?
Tekijä(t)	kirjan tekijöiden nimet	ei
Nimi	kirjan nimi sekä linkki kirjan hakuun Helka-järjestelmästä.	ei
Julk.	kirjan julkaisija	ei
P.	kirjan painos	ei
ISBN	kirjan ISBN-numero	ei
Lukuv.	luennoitavan kurssin lukuvuosi	ei
Periodi	luennoitavan kurssin periodi	ei
Laitos	luennoitavan kurssin laitos	ei
Os.	osallistujamääräarvio	ei
Muutos	tieto kurssissa tapahtuneista muutoksista	ei
Ko	kirjojen määrä kirjaston kokoelmissa	kyllä
H.	hankinnassa oleva määrä	kyllä
Kä	kirjan hankintatiedon käsittely viimeisimpien muutosten jälkeen	kyllä
Kommentti	omat kommentit hankintaan liittyen	kyllä

Taulukko 1

TKTL Näytä vain uusien kurssikerta 2
 Fysiikan laitos Näytä vain kirjat, joita on kokoelmassa
 Näytä vain kurssit lukuvuodelta - 3

Kurssikirjat

Tekijä(t)	Nimi	Julk.	P.ISBN	Lukuv.	Periodi	Laitos	Os.	Muutos	Ko	H.	Kä	Oma kommentti
Aristoteles	Principles of Logic	Greece Publishing	427553246785	07-08	4	TKTL	35	muutos	0	5	<input type="checkbox"/>	Normaali kurssikirja
				Johdatus C-- (Tomi Pasanen) Oheislukemistoa.								
James Brown	User Interfaces	Prentice Hall	1 7553246785	07-08	4	TKTL	30	uusi	15	0	<input type="checkbox"/>	Normaali kurssikirja
				käyttöjärjestelmät (Sari Laakso) Pakollinen kurssilla.								
Kurose J.F.	Computer Networking	Addison Wesley	3 952-32144-45	07-08	3	TKTL	50	uusi			<input type="checkbox"/>	Lisää tähän mahdolliset omat kommentit..
				Tietoliikenteen perusteet (Liisa Martinen) Oleellinen kurssikirja.								
Sommerville	Computing Analysis	Prentice Hall	11756785	07-08	3	TKTL	30		33	0	<input checked="" type="checkbox"/>	Normaali kurssikirja
				Tietokantojen perusteet (Harri Laine) Oheislukemistoa.								
Stallings, William	Operating systems internals and design principles	Prentice Hall	5 131479547	07-08	3,4	Fysiikan laitos	50		5	3	<input checked="" type="checkbox"/>	Lisää tähän mahdolliset omat kommentit..
				Toisen laitoksen joku kurssi (Fredrik Fyysikko)								
				07-08	2	TKTL	50					
				Java-ohjelmointi (Arto Wikla)								

Kirjan tiedot

Kurssien tiedot

Kuva 1

4.2 Opetushallinto

Käyttöliittymä näkyy kuvassa (Kuva 2) .

Opetushallinnon käyttöliittymä koostuu seuraavista osista:

vuosivalitsin (1) – muokattavan vuoden valitsin

kurssitaulukko – Ylempi kurssitaulukko sisältää muokattavana vuonna luennoitavien kurssikertojen sekä niihin liittyvien kurssikirjojen tiedot. Muokattavat kentät näkyvät keltaisella taustavärillä kun käyttäjä siirtää hiiren cursorin kentän päälle. Taulukossa on seuraavat sarakkeet (Taulukko 2):

Sarake	Selitys	Muokattava?
Periodit	periodit, joiden aikana kurssikerta luennoidaan	kyllä
Koodi	kurssikoodi	ei
Kurssi	kurssin nimi	ei
Luennoitsija	kurssikerran luennoitsija	kyllä
Kurssikirjat	kurssilla käytettävän kirjan tiedot	ei
OK	ruksittu, jos luennoitsija on lisännyt kurssille kirjat	ei
OMA	osallistujamääräarvio	kyllä
Tallenna-nappi	kurssikerran muokattavien tietojen tallennukseen	jos jokin on muuttunut

Sarake	Selitys	Muokattava?
Poista-nappi (-)	kurssikerran poistamiseen	kyllä

Taulukko 2

ilmoitusnappi (2) – nappi uusien tietojen tai muutosten ilmoittamiseksi kirjastolle (sähköpostitse, avaa oletussähköpostiohjelman, yleensä Outlookin tai Firebirdin).

tulostusnappi (3) – avaa selaimen tulostusikkunan. Tulostaa ainoastaan ylimmän taulukon, jossa siis tietyn vuoden kaikki kurssit kirjoitetaan (mikäli kirjat on asetettu).

vanhat kurssit-taulukko – Alempi kurssitaulukko sisältää aiemmin luennoitujen kurssikertojen tiedot siltä vuodelta, joka on yläpuolella olevassa vuosivalitsimessa. Taulukossa on seuraavat sarakkeet (Taulukko 3):

Sarake	Selitys	Muokattava?
Periodit	periodit, joiden aikana kurssikerta luennoidaan	ei
Koodi	kurssikoodi	ei
Kurssi	kurssin nimi	ei
Luennoitsija	kurssikerran luennoitsija	ei
Kurssikirjat	kurssilla käytettävän kirjan tiedot	ei
Kopioi-nappi	kurssin kopioimisnappi, joka kopioi kurssikerran tietoineen ylempään taulukkoon (osallistujamääräarviota ei kopioida)	kyllä

Taulukko 3

kaikki kurssit –taulukko – listaa kaikki tietokannassa olevat kurssit. Näyttää kurssikoodin ja kurssin nimen sekä “Lisää”-napin, jolla kurssin saa lisättyä ylimpään taulukkoon uudeksi kurssikerraksi.

uusi kurssi (4) – uuden kurssin lisäämislomake

Kurssit

 Muokattava lukuvuosi: 2007 - 1

Periodi(t)	Koodi	Kurssi	Luennoitsija	Kurssikirjat	OK	OMA		
<input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	5813263	Java-ohjelmointi	Arto Wikla	Stallings, William: Operating systems internals and design principles, 5 painos / Prentice Hall (ISBN: 131479547)	<input checked="" type="checkbox"/>	50	Tallenna	-
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	582497	käyttäjärjestelmät	Sari Laakso		<input type="checkbox"/>	0	Tallenna	-
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	1564789	Johdatus C--	Tomi Pasanen	Aristoteles: Principles of Logic, 42 painos / Greece Publishing (ISBN: 7553246785)	<input checked="" type="checkbox"/>	0	Tallenna	-
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	1565489	Tietokantojen perusteet	Harri Laine	Sommerville: Computing Analysis, 11 painos / Prentice Hall (ISBN: 756785)	<input checked="" type="checkbox"/>	0	Tallenna	-
<input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	78956	Tieteellisen kirjoittamisen kurssi			<input checked="" type="checkbox"/>	0	Tallenna	-
<input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	2358966	Tietokoneen toiminta	Teemu Kerola		<input type="checkbox"/>	90	Tallenna	-
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	948999	Tietokantasovellus			<input type="checkbox"/>			

Vanhat kurssit

 Näytettävä lukuvuosi: 2006 -

Periodi(t)	Koodi	Kurssi	Luennoitsija	Kurssikirjat	
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	1564789	Johdatus C--	Tomi Pasanen		<input type="button" value="Kopioi"/>
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	54923	Rinnakkaisohjelmointi			<input type="button" value="Kopioi"/>
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	2358966	Tietokoneen toiminta			<input type="button" value="Kopioi"/>
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	783266	Tietorakenteet			<input type="button" value="Kopioi"/>
<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	948999	Tietokantasovellus			<input type="button" value="Kopioi"/>

Kaikki kurssit

Koodi	Kurssi	
5813263	Java-ohjelmointi	<input type="button" value="Lisää"/>
5812263	Ohjelmoinnin perusteet	<input type="button" value="Lisää"/>
582497	käyttäjärjestelmät	<input type="button" value="Lisää"/>
1564789	Johdatus C--	<input type="button" value="Lisää"/>
1565489	Tietokantojen perusteet	<input type="button" value="Lisää"/>
78956	Tieteellisen kirjoittamisen kurssi	<input type="button" value="Lisää"/>
54923	Rinnakkaisohjelmointi	<input type="button" value="Lisää"/>
2358966	Tietokoneen toiminta	<input type="button" value="Lisää"/>
783266	Tietorakenteet	<input type="button" value="Lisää"/>
Uusi kurssi:		
Kurssikoodi	<input type="text" value="4"/>	Kurssin nimi <input type="button" value="Lisää"/>

Kuva 2

4.3 Luennoitsijat

Luennoitsijoiden käyttöliittymän (Kuva 3) yläosan taulukko on lähes sama kuin kurssihallinnolla (poislukien tallennus- ja poistonapit) mukaanlukien vuosivalitsimen. Luennoitsijan taulukossa muokattavia kenttiä ovat kirjan lisätiedot sekä OK-ruksi.

Alaosa koostuu seuraavista osista:

kirjataulukko – Lisää kirja -taulukko listaa järjestelmään syötettyjen kurssikirjojen tiedot. Taulukossa on seuraavat sarakkeet (Taulukko 4):

Sarake	Selitys	Muokattava?
Tekijä(t)	kurssikirjan tekijä(t)	ei
Nimi	kurssikirjan nimi	ei
Painos	kurssikirjan painos	ei
Julkaisija	kurssikirjan julkaisija/kustantaja	ei
ISBN	kurssikirjan ISBN-numero	ei
Lisää kurssiin – valikko	liittää kurssikirjan valittuun kurssikertaan	kyllä

Taulukko 4

uusi kirja (1) – Lomake uuden kirjan lisäämistä varten.

Kurssit

Kurssikirjat valmiina

Kirjan lisätietokenttä

Muokattava lukuvuosi: 2007 - 2008

Kirjan poisto kurssilta

Per.	Koodi	Kurssi	Luennoitsija	Kurssikirjat	OK	Os.
2	5813263	Java-ohjelmointi	Arto Wilda	Stallings, William: Operating systems internals and design principles, 5 painos / Prentice Hall (ISBN: 131479547) Kirja saatavilla verkosta.	<input checked="" type="checkbox"/>	50
2	2358966	Tietokoneen toiminta	Teemu Kerola		<input type="checkbox"/>	90
3	1565489	Tietokantojen perusteet	Harri Laine	Sommerville: Computing Analysis, 11 painos / Prentice Hall (ISBN: 756785) Oheislukemistoa.	<input checked="" type="checkbox"/>	90
3	5522998	Tietoliikenteen perusteet	Lüsa Martinen	Kurose J.F.: Computer Networking, 3 painos / Addison Wesley (ISBN: 952-32144-45) Oleellinen kurssikirja.	<input checked="" type="checkbox"/>	60

Kirjat

Tekijä(t)	Nimi	Painos	Julkaisija	ISBN	
Alan Webb	Software Engineering	2	Addison-Wesley	8543688	Valitse kurssi
Andrews G.P.	Foundation of Distributed Programming	6	Addison Wesley	123456	Valitse kurssi
Aristoteles	Principles of Logic	42	Greece Publishing	7553246785	Valitse kurssi
Ben-Ari	Principles of Concurrent Programming	2	Addison Wesley	98765332	Valitse kurssi
James Brown	User Interfaces	1	Prentice Hall	7553246785	Valitse kurssi
Koskimies, Kai	Ohjelmistoarkkitehtuurit	2	Talentum	6456463	Valitse kurssi
Kurose J.F.	Computer Networking	3	Addison Wesley	952-32144-45	Valitse kurssi
Sommerville	Computing Analysis	11	Prentice Hall	756785	Valitse kurssi
Sommerville	Software Engineering	9	Addison-Wesley	75436	Valitse kurssi
Uusi kirja:					
Tekijä(t)	Nimi	Painos	Julkaisija	ISBN	Valitse kurssi

Kuva 3

5 Toiminnot

5.1 Kirjasto

Kirjaston osion toiminnot ovat kurssikirjojen selaus, kokoelmassa olevien kirjojen määrän sekä hankittavien kirjojen määrien asetus, kirjatietojen asettaminen käsitellyksi sekä kurssikirjataulukon tulostus. Toiminnot esitellään tarkemmin seuraavaksi.

5.1.1 Kurssikirjojen selaus

Kurssikirjojen selaus on ehkä tärkein kirjaston toiminto. Vasemmassa yläkulmassa on laitosvalitsin, jonka avulla käyttäjä voi selata tietyn laitoksen kurssikirjoja. Jos kurssikirja on käytössä useamman laitoksen kurssilla, näkyvät kaikki kirjaan liittyvät kurssit taulukossa (esimerkiksi jos valittuna on Tietojenkäsittelytieteen laitos, ja jotain kurssikirjaa käytetään myös Fysiikan laitoksella, näkyy taulukossa myös fysiikan kurssin tiedot, tosin hieman himmeämmällä värillä).

Kurssikirjataulukko on liitetty myös vuosivalitsin, jonka avulla käyttäjä voi rajata selauksen vain tietyn lukuvuoden kurssikirjoihin. Vuosivalitsimen saa myös pois päältä, jolloin kaikkien lukuvuosien kurssikirjat näkyvät taulukossa.

Kurssikirjatiedot on värikoodattu selauksen helpottamiseksi ja kiinnittämään huomio uusiin tietoihin. Vaalean vihreä pohjaväri tarkoittaa, että tieto kurssikirjasta on uusi, tai johonkin kirjaan liittyvistä kursseista on tullut muutos. ”Muutos”-sarake kertoo, mihin vihreä pohjaväri liittyy. Vaalean sininen pohjaväri tarkoittaa, että kirjoja on tilauksessa (käsitelty-sarake on ruksattu, mutta hankinta-sarakkeessa on jokin nollasta poikkeava luku). Kun tilatut kirjat ovat saapuneet, hankinta-sarakkeeseen merkitään luku 0 ja kirjatieto ruksataan käsitellyksi, muuttuu pohjaväri valkoiseksi.

5.1.2 Kokoelmassa olevien kirjojen määrän lisäys

Kurssikirjan nimi toimii linkkinä Helka-järjestelmään ja sitä klikkaamalla käyttäjä voi nopeasti tarkistaa, onko kurssikirjoja jo kirjaston kokoelmissa. Jos kirjoja on jo kirjastossa, voi käyttäjä merkitä kappalemäärän ”kokoelmassa”-sarakkeeseen. Järjestelmä tallentaa tiedon automaattisesti kun käyttäjä on syöttänyt luvun sille varattuun kenttään. Käyttäjä voi myös kirjoittaa ”Oma kommentti”-kenttään lisätietoja kirjasta tai sen kappalemääristä.

5.1.3 Hankintamäärän lisäys

Mikäli kurssikirjoja halutaan tilata lisää, voi käyttäjä kirjata tilatun määrän hankinta-sarakkeeseen. Järjestelmä tallentaa tiedon automaattisesti. Lisäksi käyttäjä voi kirjoittaa ”Oma kommentti”-kenttään lisätietoja tilauksesta.

5.1.4 Näytä vain uusin kurssikerta –valitsin

Sivun vasemmassa ylä laidassa on ruutu, jonka ruksaamalla järjestelmä näyttää vain viimeisimmän kurssikirjaan liitetyn kurssikerran. Taulukon voi tämän jälkeen järjestää ”vanhin ensin” klikkaamalla ”lukuvuosi”-saraketta. Toiminnon avulla kirjaston henkilökunta voi päätellä, voisiko vanhoja kurssikirjoja (= viimeisimmästä käyttökerrasta on useita vuosia) jo poistaa kurssikirjahyllystä. Taulukon voi tulostaa paperille, ohjeet kohdassa 5.1.6.

5.1.5 Näytä vain kirjat joita on kokoelmissa –valitsin

Sivun vasemmassa ylä laidassa on myös ruutu, jonka ruksaamalla järjestelmä näyttää ainoastaan ne kurssikirjat, joita löytyy kirjaston kokoelmista. Tieto perustuu ainoastaan siihen, onko käyttäjä itse lisännyt järjestelmään aiemmin kyseisen tiedon ”kokoelmissa”-sarakkeeseen (järjestelmä ei siis hae tietoja toisista järjestelmistä, esimerkiksi Helkasta).

5.1.6 Kurssikirjataulukon tulostus

Kurssikirjataulukon saa tulostettua klikkaamalla aivan sivun vasemmassa yläkulmassa sijaitsevasta ”Tulosta”-napista. Sitä klikkaamalla aukeaa selaimen tulostusikkuna, josta käyttäjä valitsee oikean tulostimen sekä mahdollisesti lisäasetuksia (esimerkiksi tulostuksen kaksipuolisuus). Järjestelmä tulostaa siten koko kurssikirjataulukon (vaikka näytöllä näkyy kerralla vain osa kirjoista). Selaimen ”tulostuksen esikatselu” –valikosta voi tarkistaa, miltä tulostettava taulukko näyttää.

5.2 Opetushallinto

Opetushallinnolla on paljon toimintoja kurssien hallinnointiin liittyen. Ylemmässä taulukossa näkyvät muokattavat kurssikerrat. Vuosivalitsimeen tulee oletuksena aluksi nykyinen kalenterivuosi, käyttäjä voi vaihtaa vuotta ”+”- ja ”-” –napeista. Usein käsitellään seuraavaa lukuvuotta, vanhojen tietojen muokkaaminen on myös mahdollista, mutta turhaa. Kurssikertoja lisätään joko vanhan kurssikerta kopioimalla tai lisäämällä uusi kurssi. Toiminnot on kuvattu tarkemmin seuraavaksi.

5.2.1 Vanhan kurssin kopiointi

Keskimmäinen taulukko listaa alemman vuosivalitsimen osoittaman vuoden mukaisia kurssikertoja tietoineen. Vuosivalitsimessa on oletuksena nykyistä vuotta edeltävä vuosi, käyttäjä voi muuttaa näytettävää vuotta ”+”- ja ”-” -napeista. Jokaisen kurssikerran tietojen lopussa on kopiointinappi, jonka avulla käyttäjä voi kopioida kurssikerran tiedot uudeksi kurssikerraksi ylempään taulukkoon sen vuosivalitsimen osoittamalle vuodelle. Alimmassa taulukossa on listattu kaikki järjestelmässä olevat kurssit (käyttäjän laitoksen mukaan) ja käyttäjä voi lisätä kurssikerran myös kurssin ”lisää”-nappia klikkaamalla. Tällöin käyttäjän täytyy itse lisätä ylimpään taulukkoon kurssikerran perioditiedot ja luennoitsijan nimi. Esimerkki kurssikerran lisäämisestä on esitetty kohdassa 6.1.

5.2.2 Uuden kurssin lisääminen

Mikäli järjestelmästä ei löydy tarvittavaa kurssia, voi alimman taulukon alimmalta riviltä löytyvällä lomakkeella lisätä aivan uuden kurssin. Käyttäjän täytyy kirjoittaa kenttiin ainoastaan kurssikoodi ja kurssin nimi. Tämän jälkeen käyttäjä klikkaa ”lisää”-nappia ja järjestelmä tekee annetuista tiedoista kurssin alimpaan taulukkoon ja kurssikerran ylimpään taulukkoon. Tämän jälkeen käyttäjän täytyy merkitä kurssikerran perioditiedot ja luennoitsijan nimi ylimpään taulukkoon. Esimerkki kurssin lisäämisestä on esitetty kohdassa 6.1.

5.2.3 Kurssikerran tietojen muokkaus

Käyttäjä voi muokata ylimmässä taulukossa kurssikerran tiedoista periodeja, luennoitsijan nimeä sekä osallistujamääräarviota (keskimmäisen taulukon tietoja ei voi muokata). Periodit määritellään ruksaamalla periodi-sarakkeen ruutuja siten, että ensimmäinen ruutu tarkoittaa ensimmäistä periodia, toinen ruutu tarkoittaa toista periodia jne. Osallistujamääräarvio syötetään OMA-sarakkeessa olevaan kenttään. Käyttäjän täytyy tämän jälkeen tallentaa kurssikerran tiedot rivin lopusta löytyvää ”Tallenna”-nappia klikkaamalla (järjestelmä ei tallenna tietoja automaattisesti, toisin kuin kirjaston käyttöliittymässä).

5.2.4 Kurssikerran poistaminen

Käyttäjä voi poistaa kurssikerran sen rivin lopusta ”-”-nappia klikkaamalla. Jos kurssikertaan oli jo lisätty kirja/kirjoja, näkyy tämän jälkeen kurssikirjan tiedoissa kirjastolle kyseinen kurssi peruttuna.

5.2.5 Ilmoitus muutoksista kirjastolle

Kun kaikki (ainakin lähes kaikki) kurssit kirjoineen on syötetty järjestelmään, käyttäjä voi lähettää kirjastolle sähköpostiviestin tietojen valmistumisesta klikkaamalla ”Lähetä ilmoitus muutoksista kirjastolle”-nappia (kts. Kuva 2 osiossa 4.2), jolloin järjestelmä avaa käyttäjän oletussähköpostiohjelman (yleensä Outlook tai Firebird), jossa on valmiina vastaanottajan (kirjaston hankintahenkilökunta) sähköpostiosoite sekä linkki järjestelmän kirjasto-osioon. Käyttäjän täytyy sitten vain painaa ”lähetä”-painiketta.

Kirjastolle olisi hyvä ilmoittaa samalla tavalla myös jälkikäteen tapahtuneista muutoksista, esimerkiksi kurssin peruuntumisesta tai uusista kursseista. Sähköpostiin käyttäjä voi halutessaan lisätä tietoja tapahtuneista muutoksista.

5.2.6 Kurssikertataulukon tulostus

Opetushallinnon henkilökunta voi halutessaan tulostaa ylimmän kurssikertataulukon tietoineen, esimerkiksi opinto-opasta varten. Rivin lopussa olevat napit eivät tulostu.

Kurssikertataulukon saa tulostettua klikkaamalla aivan sivun vasemmassa yläkulmassa sijaitsevasta ”Tulosta”-napista. Sitä klikkaamalla aukeaa selaimen tulostusikkuna, josta käyttäjä valitsee oikean tulostimen sekä mahdollisesti lisäasetuksia (esimerkiksi tulostuksen

kaksipuolisuus). Järjestelmä tulostaa siten koko ylimmän taulukon (vaikka näytöllä näkyy kerralla vain osa kurseista). Selaimen ”tulostuksen esikatselu” –valikosta voi tarkistaa, miltä tulostettava taulukko näyttää.

5.3 Luennoitsijat

Luennoitsijoiden toimintoina on kirjatietojen lisääminen kurseille. Luennoitsija voi lisätä kirjan jo järjestelmässä olevista kirjoista tai lisätä kokonaan uuden kirjan. Tärkeää on lisätä kirjan lisätiedot-kenttään tarkennus kirjan asemasta kurssilla, jotta kirjaston henkilökunta voi arvioida tarvittavien kirjojen määrän. Esimerkiksi oheislukemistoksi määriteltyä kirjaa ei tarvita yhtä paljon kuin pakollisia kurssikirjoja.

Luennoitsija lisää kirjoja (ja muokkaa kurssikirjatietoja) ensisijaisesti vain omille (luennoimilleen) kurseille, mutta koska järjestelmässä ei ole henkilökohtaisia käyttäjätunnuksia (luennoitsijoille annetaan laitoksittain yhteinen tunnus) ei muiden luennoitsijoiden kurssikirjatietojen muokkaamista ole estetty.

Toiminnot kuvataan tarkemmin seuraavaksi.

5.3.1 Kirjan lisääminen kurssille

Järjestelmä listaa alempaan taulukkoon (kirjat-taulukko) kaikki järjestelmässä olevat kirjat. Kirjan tietojen perässä on valikko, josta käyttäjä voi valita kurssin (niistä kurseista, jotka näkyvät ylempässä kurssit-taulukossa tietyltä vuodelta), jolle haluaa kirjan lisätä. (Jos haluttua kirjaa ei löydy kirjataulukosta, kts. seuraava kohta (5.3.2 Uuden kirjan lisääminen).) Kirjan tiedot lisätään ylempään taulukkoon valitun kurssin kohdalle. Kirjan lisätietokenttään on tärkeä täyttää kirjan asema kurssilla (kirjastoa varten). Käyttäjä kirjoittaa kirjan tietojen alapuolella olevaan kenttään (kurssitaulukossa) tarvittavat tiedot. Järjestelmä tallentaa tiedon automaattisesti kun käyttäjä on valmis (siirtää cursorin toiseen kenttään tai klikkaa hiirellä kentän ulkopuolella).

Kun käyttäjä on lisännyt kaikki kurssilla tarvittavat kirjat (pakolliset ja oheislukemiset), hän merkitsee kurssikirjatiedot valmiiksi ruksaamalla kurssirivin lopussa olevan OK-ruudun. Nyt kurssien kirjatiedot näkyvät kirjastolle (jos OK-ruutua ei ole ruksattu, kirjasto ei näe kurssien kirjatietoja).

5.3.2 Uuden kirjan lisääminen

Mikäli haluttua kirjaa ei löydy kirjataulukosta (kirjoja voi etsiä taulukosta selaimen hakutoiminnolla (Firefoxissa CTRL+F)) tai jo järjestelmässä olevan kirjan painos on muuttunut, voi käyttäjä lisätä uuden kirjan taulukon alaosassa olevalla lomakkeella. Käyttäjä syöttää lomakkeeseen kirjan tiedot (muuttuneen painoksen muut tiedot voi kopioida CTRL+C kirjataulukosta oikeisiin kenttiin) ja valitsee tämän jälkeen kurssin, jolle haluaa kirjan lisätä. Järjestelmä lisää tällöin kirjan valitulle kurssille sekä listaa kirjan kirjataulukkoon. Mikäli joku syötetyistä kirjan tiedoista on virheellisessä muodossa tai puuttuu, järjestelmä ei tee lisäystä vaan huomauttaa käyttäjälle punaisilla teksteillä virheellisen kentän kohdalla.

5.3.3 Kirjan poistaminen kurssilta

Käyttäjä voi poistaa kirjan kurssilta painamalla kirjatiedon kohdalla (kurssitaulukossa) olevaa X-merkkiä. Järjestelmä poistaa kirjan kurssilta.

6 Esimerkit

Tässä luvussa kuvataan järjestelmän todellisia käyttötilanteita. Aliluvuissa ohjataan käyttäjän toimintaa tietyn ongelman ratkaisemiseksi järjestelmän avulla.

6.1 Kurssien syöttäminen järjestelmään

Tilanne: Opetushallinto on päättänyt seuraavan lukuvuoden luennoitavat kurssit. Opintoesimies haluaa kirjata luennoitavat kurssit järjestelmään.

Kirjauksen vaiheet:

- a) Kirjaudu sisään järjestelmään.
- b) Selaa vuosivalitsimesta haluamasti lukuvuosi painamalla "+"- tai "-"-nappeja. Oletusarvona valitsimessa on kuluva vuosi.
- c) Lisää ensimmäinen kurssi. Jos tiedät etukäteen, että kurssi on luennoitu myös edellisenä vuonna eikä luennoitsija ole vaihtunut, voit helposti löytää kurssin tiedot keskimmäisestä taulukosta ("Vanhat kurssit"). (Muuten siirry kohtaan e) tai f.) Selaa vuosivalitsimella edellisen vuoden kohdalle, ja etsi kurssi taulukosta (jos kurseja on paljon, hakua helpottaa selaimen hakutoiminto, CTRL-F). Painamalla "kopioi"-nappia järjestelmä kopioi kurssin tiedot ylläolevaan taulukkoon ("Kurssit").
- d) Tarkista ylemmästä taulukosta juuri lisätyn kurssin tiedot: periodit ja luennoitsijan nimi. Jos ne ovat oikein, voit jatkaa seuraavan kurssin syöttämisellä. Jos periodi on vaihtunut, klikkaa vanhasta kohdasta ruksi pois ja ruksaa oikean periodin ruutu. Jos myös luennoitsija on vaihtunut, klikkaa luennoitsija-kenttää ja kirjoita uuden luennoitsijan nimi. Nyt rivin lopussa oleva "tallenna"-nappi on aktivoitunut (eli painettavissa) ja saat tallennettua tekemäsi muutokset painamalla sitä. Järjestelmä lataa sivun uudestaan ja syöttämäsi tiedot on tallennettu (eikä tallennusnappia voi nyt painaa). Jos kuitenkin satuit laittamaan esim. periodin väärin, voit vielä muuttaa sitä samalla tavalla kuin äsken, ja tallennusnappi aktivoituu taas.
- e) Lisää seuraava kurssi. Jos sekin on luennoitu edellisenä (tai vaikka sitä edellisenä vuonna), toista kohta c). Jos kurssin tiedot ovat muuttuneet paljon tai et muista kurssin edellistä luennointivuotta, voit lisätä kurssin myös alimman taulukon kautta. Siinä on listattu kaikki luennoitavat kurssit (laitoksesi mukaan). Voit etsiä kurssia taulukosta painamalla CTRL-F. Kun löydät haluamasi kurssin, paina rivin lopussa olevaa "lisää"-nappia, ja järjestelmä lisää kurssin ylimpään taulukkoon. Toista kohta d).
- f) Jos haluamaasi kurssia ei löydy alemmasta taulukosta, tarkoittaa se sitä, että kurssi on ihan uusi, tai sitä ei ole vielä ehditty lisäämään järjestelmään. Voit nyt lisätä kurssin alemman taulukon lopusta löytyvällä "uusi kurssi"-lomakkeella. Syötä "kurssikoodi"-kenttään kurssin koodi ja "kurssin nimi"-kenttään kurssin nimi. Paina "lisää"-nappia. Järjestelmä lisää nyt uuden kurssin ylempään taulukkoon. Toista kohta d).

6.2 Kurssikirjojen syöttäminen järjestelmään

Tilanne: Opintoesimies on kirjannut seuraavan lukuvuoden kurssit järjestelmään. Hän on pyytänyt luennoitsijoita lisäämään luennoimilleen kurseille käytettävät kurssikirjat.

Kirjojen lisäys kurseille:

- a) Kirjaudu sisään järjestelmään.
- b) Selaa vuosivalitsimella oikea lukuvuosi. Etsi luennoimasi kurssit taulukosta. Voit järjestää taulukon luennoitsijan nimen mukaan aakkosjärjestykseen klikkaamalla hiirellä "luennoitsija"-sarakkeen otsikkoa.
- c) Etsi kirjat-taulukosta haluamasi kirja (CTRL-F helpottaa hakua) ja lisää se luennoimillesi kurssille klikkaamalla vetovalikkoa rivin oikeassa reunassa. (Jos haluamaasi kirjaa ei löydy taulukosta, siirry seuraavaan kohtaan.) Valitse kurssi valikosta. Järjestelmä lisää kirjan valitsemallesi kurssille. Siirry kohtaan e).
- d) Jos haluamaasi kirjaa ei löytynyt taulukosta tai haluat käyttää esim. uudempaa painosta kirjasta, voit lisätä taulukon alareunassa olevalla "uusi kirja"-lomakkeella uuden kirjan järjestelmään. Syötä kenttiin pyydetyt tiedot ja lisää uusi kirja haluamallesi kurssille klikkaamalla vetovalikosta kyseisen kurssin nimeä. Järjestelmä lisää uuden kirjan sekä tietokantaan että valitsemallesi kurssille.

- e) Nyt Sinun tulee vielä lisätä kirjan lisätietokenttään kirjan asema kurssillasi. Eli onko kirja pakollinen kurssikirja vai kenties oheislukemistoa. Tämä helpottaa kirjaston henkilökunnan hankintapäätöksiä. Kirjoita haluamasi teksti kirjan tietojen alla olevaan kenttään. Järjestelmä tallentaa tiedot kun poistut kentästä joko tabulaattorilla tai klikkaamalla hiirellä jossain toisessa kohta.
- f) Jos haluat lisätä useampia kirjoja, toista kohdasta c).
- g) Kun kaikki kurssillasi käytetyt kirjat on lisätty kurssille, Sinun tulee vielä merkitä tiedot valmiiksi klikkaamalla kurssin ”OK”-sarakkeessa olevaa ruutua. Nyt kurssikirjat näkyvät kirjastollekin.
- h) Toista prosessi kaikille luennoimillesi kursseille.

6.3 Osallistujamääräarvion syöttäminen

Tilanne: Luennoitsijat ovat merkinneet kurssikirjansa järjestelmään. Opintoesimiehen pitää vielä lisätä kurssien arvioidut osallistujamäärät ja sen jälkeen ilmoittaa kirjastolle kurssikirjatietojen valmistumisesta.

Vaiheet:

- a) Kirjaudu sisään järjestelmään.
- b) Selaa vuosivalitsimella oikea lukuvuosi näkyviin.
- c) Jokaisen kurssin lopussa on sarake ”OMA” (osallistujamääräarvio). Kirjoita siihen osallistujamäärä (numeroina). Paina tämän jälkeen tallennusnappia. Järjestelmä tallentaa tiedon.
- d) Toista muillekin kursseille.
- e) Ilmoita nyt tietojen valmistumisesta kirjastolle painamalla ”Lähetä ilmoitus muutoksista kirjastolle”-nappia. Järjestelmä avaa oletussähköpostiohjelman ja viestin, jossa on valmiina vastaanottajan osoite, otsikko sekä linkki järjestelmään. Jos haluat, voit kirjoittaa viestiin lisätietoja. Lähetä viesti painamalla viestin lähetyšnappia.

6.4 Kirjatietojen selaaminen ja kirjojen tilaus

Tilanne: Kirjaston henkilökunta on saanut sähköposti-ilmoituksen kurssikirjatietojen valmistumisesta. Hankintahenkilö haluaa selata kurssikirjatietoja ja tilata puuttuvia kirjoja kirjastoon.

Tilauksen vaiheet:

- a) Kirjaudu sisään järjestelmään.
- b) Valitse vasemmasta yläkulmasta haluamasi laitos, jonka kurssikirjatietoja haluat katsella. Rajaa haku vain seuraavaan lukuvuoteen klikkaamalla ruutua kohdassa ”Näytä vain kurssit lukuvuodelta ” ja selaa haluamaasi vuoteen valitsimen ”+”- ja ”-”-napeilla.
- c) Voit järjestää taulukon haluamallasi tavalla klikkaamalla taulukon otsikkoriviltä haluamaasi saraketta, esimerkiksi kirjan nimisaraketta.
- d) Voit tarkistaa kurssikirjan määrän kirjaston kokoelmissa klikkaamalla kirjan nimeä, se on linkki Helka-järjestelmään. Sieltä löydät tiedon kappalemäärästä. Voit lisätä tiedon myös tähän järjestelmään kirjaamalla luvun kirjan ”Ko”-sarakeeseen (=kokoelmissa). Järjestelmä tallentaa tiedon kun poistut kentästä tai klikkaat hiirellä jossain toisessa kohdassa.
- e) Jos kirjoja on liian vähän kurssien osallistujien suhteen tai ei ollenkaan, voit tilata lisää kirjoja (tällä järjestelmällä ei voi itse tilauksia tehdä, noudata kirjastosi käytäntöä kirjojen tilauksessa) ja merkitä tilaamasi määrän kirjan ”H”-sarakeeseen. Järjestelmä tallentaa tiedon samoin kuin kappalemäärien kohdalla.
- f) Jos haluat, voit laittaa lisätietoja tilauksesta tai tiedon, ettei kirjoja hankita, ”Oma kommentti”-sarakeessa olevaan tekstikenttään. Järjestelmä tallentaa tiedon kun poistut kentästä tai klikkaat hiirellä jossain toisessa kohdassa.

- g) Nyt voit merkitä kirjatiedon käsitellyksi ruksaamalla ”Kä”-sarakkeessa (=käsitelty) olevan ruudun. Jos laitoit kirjoja tilaukseen (eli merkitsit luvun ”H”-sarakkeeseen), muuttuu kirjan rivi nyt siniseksi. Näin löydät myöhemmin helposti sellaiset kirjat, joita ei ole loppuun asti käsitelty. Jos ”H”-sarakkeessa ei ole lukua tai se on 0, ruksaamalla käsiteltyruudun kirjan rivi muuttuu valkoiseksi, mikä tarkoittaa, että kirjatieto on loppuunkäsitelty.

6.5 Tilattujen kirjojen saapuminen kirjastoon

Tilanne: Tilatut kurssikirjat saapuvat kirjastoon. Hankintahenkilö haluaa päivittää kurssikirjatiedot järjestelmään.

Päivityksen vaiheet:

- Kirjaudu sisään järjestelmään.
- Valitse laitos ja käsiteltävä vuosi.
- Etsi kirja taulukosta (CTRL-F on avuksi). Sinisellä merkityt rivit tarkoittavat sellaisia kirjoja, jotka ovat tilauksessa mutta eivät vielä saapuneet.
- Jos kirjoja saapui oikea määrä (eli sama määrä kuin hankintakentässä), voit merkitä hankintakenttään luvun 0 ja kokoelmissakenttään luvun, joka on nykyinen luku + tilattujen kirjojen määrä.
- Voit laittaa kommenttikenttään lisätietoja, ohje edellisen aliluvun kohdassa f). Merkitse lopuksi kirjatieto käsitellyksi, kuten edellisen aliluvun kohdassa g).

6.6 Vanhojen kirjojen poistaminen hyllystä

Tilanne: Kurssikirjahylly kirjastossa alkaa olla liian täynnä. Kirjastohenkilö haluaa poistaa vanhoja kurssikirjoja hyllystä, sellaisia, joita ei ole pitkään aikaan käytetty kursseilla.

Poiston vaiheet:

- Kirjaudu sisään järjestelmään.
- Valitse laitos, jonka kurssikirjoja haluat poistaa. Ruksi sen jälkeen ruudut ”näytä vain uusien kurssikerta” sekä ”näytä vain kirjat, joita on kokoelmassa” (ja ota ruksi pois lukuvuosiruudusta). Näin järjestelmä listaa vain viimeisimmät kurssit, joilla kirjaa on käytetty.
- Järjestä taulukko vuoden mukaan nousevaan järjestykseen ”vanhin ensin” klikkaamalla lukuvuosisarakeen otsikkoa (mahdollisesti kaksi kertaa).
- Tulosta taulukko vasemman yläkulman tulostusnapin avulla. Valitse oikea printteri. Nyt saat paperilla olevan taulukon, jonka voit ottaa mukaasi kurssikirjahyllykön luokse avuksi poistamispäätöksen teossa.
- Kun olet valinnut poistettavat kirjat, päivitä vielä tiedot järjestelmään. Etsi poistamasi kirjat ja merkitse kokoelmassa-kenttään luku 0. Nyt kirjat eivät enää listaudu, jos yläreunan ruudussa ”näytä vain kirjat, joita on kokoelmassa” on ruksi.